

Dr. Kolláth György

Vesztett utóvédharc folyt a Házban a sportminisztériumi státusz körül. Ilyenfajta küzdelem húsz éve tart Magyarországon. Mindenféle főhatósági név, besorolás, irányítási modell volt már, ám a magyar sport térvesztése megállíthatatlannak bizonyult. Ma sem ugyanarra tart e sport, amerre az ország egésze, avagy Európa éle halad. A roskatag honi sportpiramis nem ésszerűen plurális, se nem piaci elvű, nem jogállami, nem decentralizált, se

profli, se amatőr. Nincsenek világos prioritásai, ugyanakkor közgazdaságilag szétzilált, nincs helyén benne az állam (mint közhatalom, és mint tulajdonos) szerepe sem. A sokszereplős „játék” újramodellezésére és összehangolására - Gallov Rezső kivételével - senkinek nem volt bátorító kísérlete: felkészültsége, tekintélye és szakmai alázata. Emiatt is a sport önkormányzó szervei (Pl. a labdarúgásé, avagy a dopping-érzékeny szövetségeké) kockázat-mentesen köphetnek mindenfajta törvényre, nemzetközi vállalásra, avagy a fair play-re. Néhol a háttérben nagy mutyik és kaszálások mennek. Sokan értekeznek a sport szervezett alvilágáról. Erre a közönség gyakran szóbeli és tetteges agresszióval reagál. A hozzá nem értő és megalkuvó állami irányítás - egy évtizede - kullog az események után, jóformán csak szponzorál és ígér. Időnként új fenekek kerülnek a régi, Hold utcai székekbe, előjön pár kiszidolozott közhely, megpiszkálják a sporttörvényt, aztán marad minden a régi. Minisztérium vagy sima országos hatáskörű államigazgatási szerv: ez a dilemma nálunk formai és személyi kérdés. Az dönt, hogy ki akarja önmagának (minimum-maximum?) e bársonyszéket, melynek elérése öncél, nem pedig esély a modernizációra. Még az se sokat számít(ott), hogy a top-sport számos megmagyarázhatatlan sikere - láttuk Athénben - a nemzeti eufória mással nem helyettesíthető kohéziós ereje, pozitív közéleti tényezője le(hete)tt volna. Rangot a sport csupán akkor kap, amikor egy világverseny kapcsán tülekedni lehet a piros szőnyeg körül. Az elmúlt évtizedek az első számú állami sportvezető politikai „súlycsoportjáról” szóltak. Az inga alig volt középtájon. A sport megsínylette testidegen irányítóit. Vonatkozik ez Gyurcsány Ferencre is.

Alapvetően a megújított kormányprogram sem tervez változtatást. Fantáziátlan, steril, szegényes szlogen-gyűjtemény. Skót szemlélettel, szurkolói vénával, túlélést kutatva írták. Tízévnnyi ígéretés ellenére máig sincs stratégiai-korszerűsítési program. Tétován önjáró és helyben járó lett a sportágazat: már nem a régi, államosított modell, de még nem is megreformált, tiszta kontúrokkal, eszázadi ösztönzőkkel rendelkező társadalmi alrendszer. Hosszú ideje nem Klíbersberg módjára átlátják, értékelik és vezérik, hanem csupán adminisztrálják a testkultúrát főhatósági felelősei. Ehhez viszont egy önálló hivatal is luxus. A mai helyzetben és közegben aztán Gyurcsány Ferenc lépéseiben minden előfordulhatott (lemondás, visszamondás, megtartó pozitív ígéret, majd annak visszaszívása, önkényes tárca-kombináció és ötletszerű káderpolitika, kancelláriai stallum és a legmagasabb szintű /?/, személyes lobbytevékenység megcsillantása, egészében véve viszont „utánam az özönvíz!”-szemlélet. Ez utóbbi fáj leginkább - és okkal - az igazi sportembereknek. „Szaga” és erős érzelmi töltése van ezért a sporttárca megszüntetése körüli vitának, pedig adódott volna jó kompromisszum is.

Már az sem volt telitalálat, hogy a „gyermek”-toldalékkal kiskorúsították a tárcát 2002-ben, főleg, mert aztán a nem felnőttekért alig valami történt. A sporton sem dobott semmit a kellenlennél megőrzött miniszteriális besorolás. Pedig jó, baloldali választási és kormányprogram készült. Mód lett volna az előző, „sportbolond” kormányzat gigantomán hibáinak, futballközpontú túlzásainak a kiküszöbölésére. Deutsch-ékhoz képest egy lényeglátó kormányzati stáb csodákat művelhetett volna, akkora volt a változás iránti igény. Kormányzati keretben és hátszéllel hozzá lehetett volna látni a testkultúra rendszerváltásának evolutív végigviteléhez. Legalább 1 % juthatott volna minden szinten a

Cím
Sportkormány(fő)
Dátum
2004.10.31.

Dr. Kolláth György

költségvetésből sporra, megteremthették volna a gyermekek mindennapos testedzését, a feje tetejéről a talpára állhatott volna, 4 év alatt, fokozatosan a szisztéma egésze. Egyetlenegy (államháztartási, szakpolitikai) reform - nem túl sok többlet-pérez ellenében - sikerre juthatott volna. Ez bizony megért volna egy - fejlesztő karakterű - minisztériumot. Voltaképpen ma sem ment el még végleg a hajó. Feltéve, hogy a személyes kudarc nem konvertálódik általánosabb lekezeléssé.

Mindazonáltal megint eltékoztunk bő két évet. Kár, hogy mégsem a lényegről esik szó, hanem csak a (szervezeti) formáról. Szélcsendben itthon a sport nem sikerágazat és nem is stratégiai ügy: a lefokozás, a visszaminősítés elkerülhetetlennek látszik. Igazán nagy baj mégis abból lesz, hogy ezek után immár mindenki felmentve érezheti magát a stratégiai cselekvés alól. Elketyeg a szerkezet valahogy, majd csak lesz valahogy. Akik az életüket tették, tennék fel rá, közelében sincsenek a döntési helyzetnek.

A miniszterelnökségbe integrált sporthivatal végleges, nyugodt, konszolidált viszonyok közepette megjárja. (Ma más van.) Elég akkor is, ha nem várnak tőle már semmit: aktákat intézni, avatni, területi és nemzetközi kapcsolatokat ápolni, költségvetést hendikepből (alá)írni és bevasalni így is lehet. Fakó a BLASZ-kettőben - mondanák rá a pályán. Ha csakugyan érdemes (?) egy a végletekig turbósított esélyegyenlőségi-szociálpolitikai tárcát alkotni a sport nélkül, akkor még mindig maradna egy szerény megoldás: Baráth Etele kompetenciája kiegészülhetne a sport igazán értő, hiteles állami összefogásával. Európa, a fejlesztés és a honi sport találkozása még annyira sem volna szürreális, mint Lautréamont víziója: egy varrógép és egy esernyő találkozása a boncasztalon. Inkább ernyőt tartsanak a sport alá, mint bonckést emeljenek rá.